

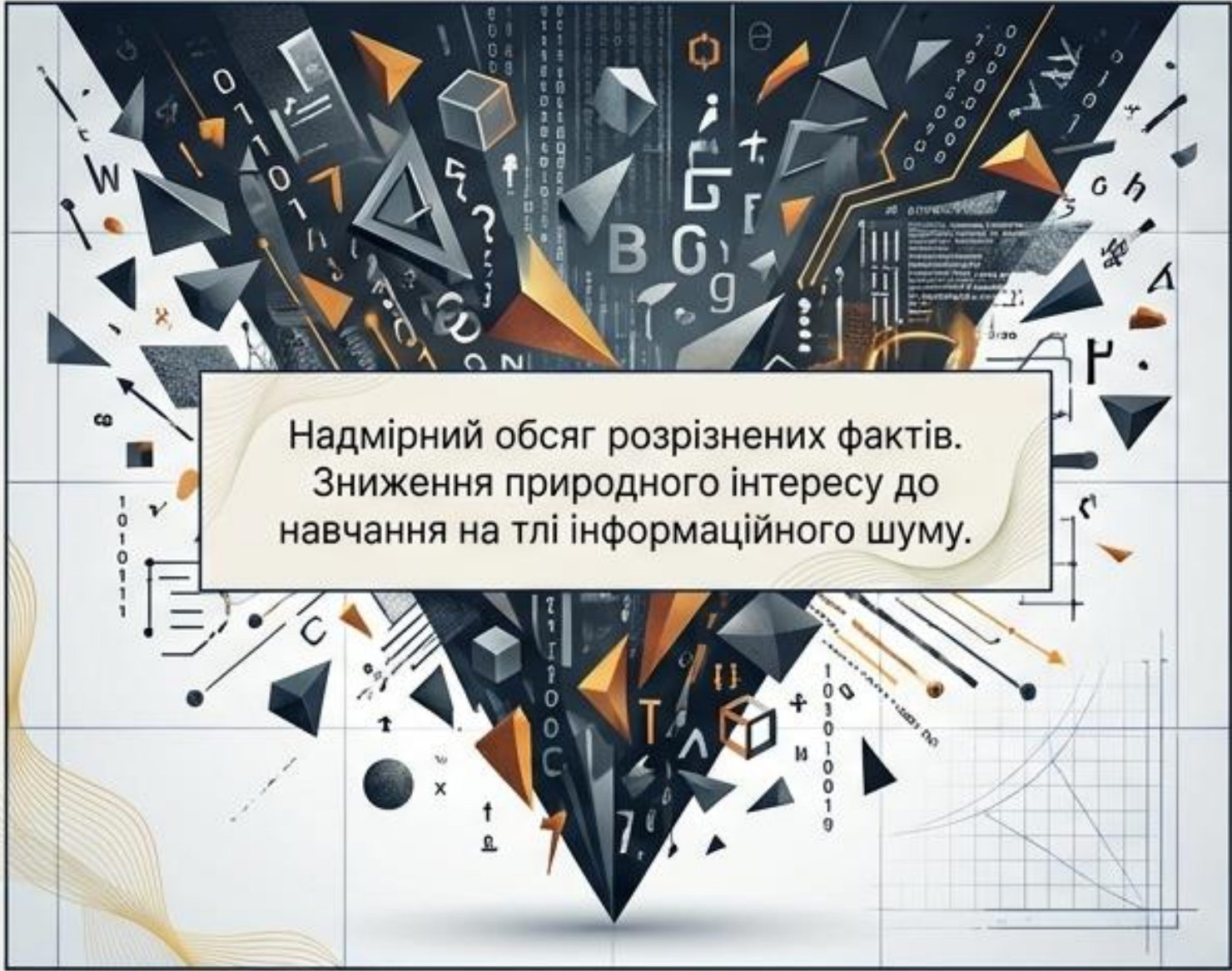
Інтегративно-діяльнісна педагогіка: Архітектура цілісного свісного світогляду

Від фрагментованих предметів до екосистеми знань у Новій українській школі (НУШ).

За матеріалами монографії Т. О. Пушкарьової та О. М. Топузова (Інститут педагогіки НАПН України).

Виклик сучасності: Інформаційний вибух та розірвана картина світу

Надмірний обсяг розрізнених фактів.
Зниження природного інтересу до навчання на тлі інформаційного шуму.

Предметоцентризм дає уривчасті знання, які учень не здатний самостійно об'єднати. Втрачається розуміння, як застосувати знання на практиці.

Учень вивчає світ по частинах, але жити йому доведеться в цілісному світі.

Що таке інтегративно-діяльнісна педагогіка?

Інтеграція
змісту

Об'єднання розрізнених предметів навколо спільних тем.

Формування єдиної картини навколишнього світу.

Економія навчального часу через усунення дублювання.

Цілісна життєва компетентність

Здатність аналізувати, критично порівнювати та приймати власні рішення у реальних життєвих ситуаціях.

Діяльнісний
розвиток

Навчання через власні спостереження, досліди та творчість.

Сходження від абстрактного до конкретного.

Учень — активний суб'єкт, а не пасивний слухач.

Еволюція ідеї цілісності: Від Відродження до сучасності

Методологічний фундамент: Екосистема принципів

Анатомія наступності та додатковості

Наступність

- Поступально-висхідне розгортання навчального процесу.
- Нове знання спирається на засвоєне, осмислюючи його на вищому рівні (уникнення механічного дублювання).

Додатковість

- Елементи різних дисциплін (наука, мистецтво, технологія) взаємодоповнюють одне одного, утворюючи нову якість.
- Універсальні елементи (наприклад, екологічна проблема) об'єднують предмети у єдиний навчально-виховний комплекс.

Інтеграція вимагає, щоб попередні знання ставали інструментом для здобуття нових.

Психофізіологія пізнання: Подолання асиметрії

Ліва півкуля (Аналіз та Логіка)

Домінує раціональність,
формально-логічне мислення.

Схильність до вивчення
окремих частин та фактів.

Проблема традиційної школи:
Гіперстимуляція лівої півкулі,
втрата здатності до
нетривіальних рішень.

Права півкуля (Синтез та Образи)

Цілісне, образне бачення світу.

Емоційне сприйняття,
інтуїція, узагальнення.

Потреба дитини (до 10 років):
Права півкуля є активнішою,
дитина мислить формами,
кольорами, звуками.

Інтегративний підхід (Міст)

Гармонізує роботу обох півкуль. Дозволяє
бачити ціле перед вивченням частин.

Чотири виміри інтегрованого навчання

Сенсорне навчання

(Дотик до реальності)

Прямий фізичний контакт з об'єктами (досліди, екскурсії). Відчуття через зір, слух, дотик. «Моє улюблене дерево».

Емоційне навчання

(Співпереживання)

Формування особистісних позицій. Усвідомлення моральних цінностей через мистецтво та емпатію.

Правопівкульове навчання

(Образне)

«Картки швидкого фіксування образу». Малювання абстрактних понять (температура, звук). Музична інтерпретація явищ.

Лівопівкульове навчання

(Аналітичне)

Порівняння об'єктів, класифікація, формулювання висновків. Науковий метод: проблема → збір даних → гіпотеза → висновок.

Зсув парадигми: Предметоцентризм vs. Інтеграція

	Традиційне навчання	Інтегративно-діяльнісне навчання
Фокус навчання	Ізольовані факти окремої науки.	Цілісна картина світу та явища в ній.
Роль знань	Мета навчання — накопичення фактів (пам'ять).	Інструмент для розв'язання життєвих проблем (мислення).
Функція вчителя	Транслятор вузькоспеціалізованої інформації.	Організатор спільного пошуку та конструювання знань.
Співвідношення предметів	Штучні міжпредметні зв'язки (ілюстративні).	Органічне взаємопроникнення предметів навколо єдиної теми.
Результат для учня	Розрізнені типи світогляду (фізичний, хімічний).	Планетарне мислення, креативність, готовність до дій.

Архітектура інтегрованого курсу: Кроки конструювання Kognitive architecture

Практика впровадження: Досвід проєкту «Росток»

Синтез: Формування цілісної картини світу

Пізнання єдиного об'єкта через різні ролі (Метафора Берези)

Учень утримує у свідомості єдиний цілісний образ предмета, диференційовано розуміючи його багатовимірну сутність.

Майбутнє освіти — за інтеграцією

Від фактів до мислення

Справжня інтеграція формує діалектичне мислення — здатність бачити зародження, становлення та взаємозв'язок явищ.

Адаптація до складного світу

Інтегроване навчання готує молодь до розв'язання непередбачуваних, комплексних викликів XXI століття.

Фундамент НУШ

Інтегративно-діяльнісна педагогіка є дієвим інструментом для виховання гармонійної, компетентної та вільної особистості.

«Світ дитини не поділяється на частини. Освіта повинна відображати цю природну цілісність».